



TERVOLA
Myönteisiä mahdollisuuksia

KUNNANVALTUUSTON TYÖJÄRJESTYS

SISÄLTÖ

I LUKU.....	4
YLEISET MÄÄRÄYKSET	4
1 ' Valtuuston toiminnan järjestelyt.....	4
2 ' Valtuustoryhmän muodostaminen	4
3 ' Valtuustoryhmään liittyminen sekä siitä eroaminen tai erottaminen	4
4 ' Istumajärjestys.....	5
5 ' Valtuustoryhmien toimitilat.....	5
II LUKU.....	5
VALTUUTETUN ALOITTEOIKEUS.....	5
6 ' Valtuutettujen aloitteet	5
7 ' Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys.....	6
8 ' Kyselytunti	6
III LUKU.....	7
VALTUUSTON KOKOUKSET.....	7
9 ' Kokouskutsu	7
10 ' Esityslista.....	7
11 ' Kokouksesta tiedottaminen	8
12 ' Varavaltuutetun kutsuminen	8
13 ' Kunnanhallituksen edustus valtuuston kokouksessa.....	9
14 ' Kokouksen johtaminen ja tilapäinen puheenjohtaja.....	9
15 ' Nimenhuuto	9
16 ' Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut	10
17 ' Asioiden käsittelyjärjestys.....	10
18 ' Puheenvuorot	10
19 ' Puheenvuorojen käyttäminen	11
20 ' Pöydällepanoehdotus	11
21 ' Ehdotukset.....	11
22 ' Äänestystapa.....	12
23 ' Äänestysjärjestys.....	12
24 ' Toivomusponsi	13
IV LUKU	13
VAALIT.....	13
25 ' Yleiset määräykset	13
26 ' Vaalitoimituksen avustajat	14
SUHTEELLINEN VAALI.....	14
27 ' Valtuuston vaalilautakunta.....	14
28 ' Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto.....	14
29 ' Ehdokaslistojen laatiminen	14
30 ' Ehdokaslistojen tarkistus ja oikaiseminen	14
31 ' Ehdokaslistojen yhdistelmä	15
32 ' Vaalitoimitus	15
33 ' Vaalin tuloksen toteaminen ja äänestyslippujen säilyttäminen	15

V LUKU	15
PÖYTÄKIRJA	15
34 ' Pöytäkirja	15
35 ' Pöytäkirjan tarkastus	16
Voimaantulo	16

I LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 ' Valtuuston toiminnan järjestelyt

Valtuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle kunnanhallituksen puheenjohtaja ja kokouksen avaa iltään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu.

Valtuustossa on kaksi (2) varapuheenjohtajaa. Puheenjohtajat valitaan kalenterivuodeksi kerrallaan.

Valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa valtuuston puheenjohtaja, jollei valtuusto toisin päättä.

Valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä toimii ja sen muistakin sihteerintehtävistä huolehtii valtuuston määräämä viranhaltija.

Perustelut

Valtuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen menettelytavoista säädetään myös kuntalain 54 ' :n 3 momentissa. Säännös on johdonmukaisuuden vuoksi toistettu työjärjestyksen 1 ' :n 1 momentissa.

Kuntalain 12 ' :n mukaan valtuuston varapuheenjohtajien määrästä päättää valtuusto. Varapuheenjohtajien määrästä voidaan ottaa määräys työjärjestykseen tai määrästä voidaan päättää ennen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien vaalia. Myös puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien toimikausi on valtuuston harkinnassa. Tässä säännössä varapuheenjohtajien määrä on kaksi ja puheenjohtajien toimikausi kalenterivuosi.

Kuntalain 12 ' : Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat. Valtuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia toimikaudekseen, jollei valtuusto ole päättänyt lyhyemmästä toimikaudesta. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Kuntalain 54 ' 3 mom: Valtuuston kutsuu koolle puheenjohtaja. Kokouskutsun valtuuston ensimmäiseen kokoukseen antaa kunnanhallituksen puheenjohtaja ja kokouksen avaa iltään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu. Kutsussa on ilmoitettava käsiteltävät asiat.

2 ' Valtuustoryhmän muodostaminen

Valtuutetut voivat valtuustotyöskentelyä varten muodostaa valtuustoryhmiä.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava valtuustolle kirjallinen ilmoitus, joka on kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen allekirjoitettava. Ilmoitus jätetään valtuuston puheenjohtajalle.

Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

3 ' Valtuustoryhmään liittyminen sekä siitä eroaminen tai erottaminen

Liittymisestä valtuustoryhmään ja siitä eroamisesta valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuustolle. Liittymisilmoitukseen on liitettävä asianomaisen ryhmän kirjallinen hyväksyminen.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuusto-ryhmän on ilmoitettava täs-

tä kirjallisesti valtuustolle.

4 ' Istumajärjestys

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.

5 ' Valtuustoryhmien toimitilat

Kunnanviraston tilat ovat valtuustoryhmien käytettävissä korvauksetta, mikäli se kunnanviraston toimintaa haittaamatta on mahdollista.

Perustelut

Malliin on otettu melko tarkat määräykset valtuustoryhmän muodostamisesta, siihen liittymisestä sekä siitä eroamisesta tai erottamisesta. Määräykset ovat tarpeen mm. ryhmäpuheenvuorojen antamista sekä käytännön kokousjärjestelyjä, esim. ryhmäkokouksilojen järjestämistä varten.

Kunnanviraston toimitilat ovat valtuustoryhmien käytössä korvauksetta.

Oikeuskäytännössä valtuustoryhmiä ei ole katsottu kunnan toimielimiksi.

II LUKU VALTUUTETUN ALOITEOIKEUS

6 ' Valtuutettujen aloitteet

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen on valtuustoryhmällä ja valtuutetulla oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloitetta ei oteta heti käsiteltäväksi, vaan se lähetetään kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi erikseen päättää, että aloitteesta käydään lähetekeskustelu siitä, miten asia on valmisteltava.

Kunnanhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

Perustelut

Valtuutettu saa kunnallishallinnossa asian vireille tekemällä siitä aloitteen. Kuntalaissa ei säädetä valtuutetun eikä muunkaan luottamushenkilön aloiteoikeudesta. Asia on jätetty valtuuston työjärjestyksen ja muiden johtosääntöjen varaan. Laissa (kuntalain 15 §) kuitenkin edellytetään, että aloitteen käsittelystä otetaan tarpeelliset määräykset valtuuston työjärjestykseen.

Mahdolliset aloitteet tulee tehdä kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen, aloite on tehtävä kirjallisena ja sen tulee koskea kunnan toimintaa ja hallintoa.

Aloitteen tarkoittamaa asiaa ei oteta käsiteltäväksi siinä kokouksessa, jossa se on tehty, jollei valtuusto kuntalain 55 §:n 2 mom:n nojalla yksimielisesti asian kiireellisyyden vuoksi toisin päättä. Aloite lähetetään kunnanhallituksen valmisteltavaksi, minkä jälkeen asia voi tulla uudelleen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuusto voi määräyksen mukaan käydä aloitteesta ennen asian varsinaista valmistelua lähetekeskustelun, jossa annetaan ohjeita asian jatkovalmisteluun.

Valtuustolle on esitettävä vuosittain luettelo aloitteista, joita ei edellisen vuoden loppuun mennessä

ole lopullisesti käsitelty. Työjärjestykseen on myös otettu määräys, jonka mukaan valtuusto voi luetteloa käsitellessään todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

7 ' **Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys**

Vähintään neljäsosa valtuutetuista voi tehdä kunnanhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa ja hallintoa koskevasta asiasta.

Kunnanhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kolmen kuukauden kuluttua kysymyksen tekemisestä.

Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä.

Perustelut

Valtuustojen työjärjestyksiin on yleisesti sisällynyt määräyksiä kunnanhallituksen vastattavaksi osoitettavista kysymyksistä, jotka koskevat kunnan toimintaa ja hallintoa. Usein tällaista kysymystä on kutsuttu välikysymykseksi. Kysymyksen johdosta voidaan päättää tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan siinä tarkoitettua asiaa, mutta muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä.

8 ' **Kyselytunti**

Valtuutetulla on oikeus esittää kunnanhallitukselle, kunnanjohtajalle ja osastopäälliköille kyselytunnilla vastattavaksi lyhyitä enintään kolmen minuutin pituisia, kulloinkin yhteen asiaan kohdistuvia kysymyksiä kunnan hallinnon ja talouden hoitoa koskevista asioista.

Kyselytunti järjestetään tarvittaessa ennen valtuuston kokousta, jollei valtuusto toisin päättä.

Kysymys on kirjallisena toimitettava kunnanviraston hallintopalvelujen ja kehittämistoimen palveluikköön viimeistään 10 päivää ennen valtuuston kokousta. Myöhemmin toimitetut kysymykset sekä kysymykset, joihin ei kyselytunnilla ehditä vastata, siirtyvät seuraavaan kyselytuntiin. Kysymykset otetaan vastattaviksi niiden saapumisjärjestyksessä. Puheenjohtajalla on kuitenkin oikeus määrätä tasa-puolisuutta noudattaen muukin vastaamisjärjestys.

Saatuun kunnanhallitukselta, kunnanjohtajalta tai osastopäälliköltä vastauksen kysymyksen esittäjällä on oikeus tehdä kaksi asiaan liittyvää lyhyttä lisäkysymystä. Kysymysten johdosta ei käydä keskustelua.

Puheenjohtajana kyselytunnilla toimii valtuuston puheenjohtaja. Kyselytunti on julkinen.

Perustelut

Työjärjestykseen on otettu myös pääsääntöisesti valtuuston kokouksen yhteydessä järjestettävää kyselytuntia koskevat määräykset. Valtuusto voi päättää kyselytunnin pidettäväksi myös muussa yhteydessä.

Kyselytunti järjestetään tarvittaessa.

III LUKU VALTUUSTON KOKOUKSET

9 ' Kokouskutsu

Kutsu valtuuston kokoukseen on vähintään seitsemän (7) päivää ennen kokousta lähetettävä erikseen kullekin valtuutetulle, valtuustossa edustettuna olevien ryhmittymien kahdelle ensimmäiselle varavaltuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus. Samassa ajassa on kokouksesta annettava yleisesti tieto julkisten kuulutusten ilmoitustaululla. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Perustelut

Kuntalain 54 ' :ssä säädetään valtuuston kokoontumisesta ja myös kokouskutsusta. Lain 54 ' :n 4 momentin mukaan kokouskutsu on lähetettävä vähintään neljä päivää ennen kokousta ja samassa ajassa on kokouksesta annettava yleisesti tieto julkisten kuulutusten ilmoitustaululla tai muulla kunnan päättämällä tavalla. Työjärjestyksessä määrätään siitä, että virallinen lain vaatima ilmoitus julkaistaan kunnan ilmoitustaululla. Työjärjestyksessä lain mukainen neljän päivän määräaika on pidennetty seitsemään päivään.

Valtuuston kokouksesta voidaan ilmoittaa myös muulla valtuuston päättämällä tavalla, yleensä niissä tiedotusvälineissä, joissa valtuusto on päättänyt kokouksistaan ilmoittaa. Tästä kokouksesta tiedottamisesta määrätään 11 ' :ssä. Työjärjestyksen määräykset on laadittu niin, että kokouksesta tiedottamisella ei ole vaikutusta valtuuston koolle kutsumisen laillisuuteen. Jos kokous on kutsuttu koolle 9 ' :n mukaisesti, se on kutsuttu koolle laillisesti.

Kuntalain 54 ' Valtuuston kokoontuminen: Valtuusto kokoontuu päättäminään aikoina ja myös silloin, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi.

Valtuusto on kutsuttava koolle myös kunnanhallituksen tai vähintään neljäsosan valtuutetuista sitä pyytäessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällainen asia on valmisteltava kiireellisesti.

Valtuuston kutsuu koolle puheenjohtaja. Kokouskutsun valtuuston ensimmäiseen kokoukseen antaa kunnanhallituksen puheenjohtaja, ja kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu. Kutsussa on ilmoitettava käsiteltävät asiat.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään neljä päivää ennen kokousta. Samassa ajassa on kokouksesta annettava yleisesti tieto siten kuin 64 ' :ssä säädetään.

Kuntalain 55 ' Valtuustossa käsiteltävät asiat: Valtuusto voi käsitellä asian, joka on mainittu kokouskutsussa ja joka on valmisteltu 53 ' :ssä tarkoitetulla tavalla.

Jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Jos asiaa ei ole valmisteltu, päätös asian ottamisesta käsiteltäväksi on tehtävä yksimielisesti.

Kuntalain 64 ' Kunnan ilmoitukset: Kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi julkaisemalla ne julkisten kuulutusten ilmoitustaululla sekä tarpeen vaatiessa muulla kunnan päättämällä tavalla.

10 ' Esityslista

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi, on lähetettävä kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä.

Esityslista on lähetettävä myös valtuustossa edustettuna olevien ryhmittymien kahdelle ensimmäiselle varavaltuutetulle.

Perustelut

Kokouskutsun yhteydessä on valtuutetuille ja muille läsnäoloon oikeutetuille lähetettävä esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja päätösehdotukset. Erityisestä syystä voidaan esityslistan lähettämistä poiketa (ks. myös asian pöydälle panemisesta 20 §:n 2 momentti).

Pykälän 2 momentin mukaan valtuusto voi myös päättää, kuinka monelle varavaltuutetulle esityslista toimitetaan ilman, että varsinainen valtuutettu on ilmoittanut esteestään. Sääntöön on kirjattu Tervossa noudatettu käytäntö valtuustossa edustettuna olevien ryhmittymien kahden ensimmäisen varajäsenen kutsumisesta.

Kuntalain 53 § Valtuustoasioiden valmistelu: Kunnanhallituksen on valmistettava valtuustossa käsiteltävät asiat lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä taikka jotka 71 §:ssä tarkoitettu tarkastuslautakunta on valmistellut.

Kuntalain 55 § Valtuustossa käsiteltävät asiat: Valtuusto voi käsitellä asian, joka on mainittu kokouskutsussa ja joka on valmisteltu 53 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Jos asiaa ei ole valmisteltu, päätös asian ottamisesta käsiteltäväksi on tehtävä yksimielisesti.

11 § Kokouksesta tiedottaminen

Valtuuston kokouksen ajasta ja paikasta tiedotetaan ennen kokousta niissä tiedotusvälineissä, joissa valtuusto on päättänyt kokouksistaan ilmoittaa.

Perustelut

Ks. 9 §:n perustelut.

12 § Varavaltuutetun kutsuminen

Valtuutetun, joka on estynyt hoitamasta valtuutetun tointaan tai joka on esteellinen käsittelemään jotakin asiaa, on viipymättä ilmoitettava asiasta valtuuston puheenjohtajalle. Puheenjohtajalle tehtävä ilmoitus voidaan jättää myös kunnanvaltuuston sihteerille.

Saatuana valtuutetulta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajan on kutsuttava valtuutetun sijaan kuntalain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu varavaltuutettu.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava valtuutetun ja muun läsnäoloon oikeutetun henkilön esteellisyys valtuuston ratkaistavaksi.

Perustelut

Kuntalain 15 §:n mukaan valtuuston työjärjestykseen on otettava määräykset varavaltuutetun kutsumismenettelystä, kun varsinainen valtuutettu on estynyt tai esteellinen. 1976 kunnallislain 46 §:ssä säädettiin valtuuston varajäsenen kutsumisesta. Valtuustossa varajäsenet eli varavaltuutetut eivät ole henkilökohtaisia kuten muissa toimielimissä, vaan varavaltuutettujen järjestys määräytyy jo kunnallisvaaleissa Varavaltuutettujen kutsumisen on oikeuskäytännön vakiintuneen kannan mukaan tapahtettava vaaleissa määräytyneessä järjestyksessä.

Työjärjestyksen määräys on laadittu pitkälti vanhan kunnallislain säännöksen mukaisesti. Lähtökohdانا on, että estynyt tai esteellinen valtuutettu itse viipymättä ilmoittaa asiasta valtuuston puheenjohtajalle. Ilmoitus voidaan tehdä myös valtuuston sihteerille eli käytännössä kunnan- tai kaupunginvirastoon. Kuitenkin myös muuten luotettavasti saatu tieto esteestä tai esteellisyydestä johtaa siihen, että puheenjohtajan on kutsuttava valtuutetun sijaan Kuntal. 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu varavaltuutettu.

Kuntalain 52 §:n 4 momentin mukaan esteellisen henkilön on ilmoitettava itse esteellisyydestään. Tulokinnanvaraisissa tilanteissa on yleensä parempi pidäytyä asian käsittelystä. Jos esteellisyydestä kuitenkin joudutaan päättämään kokouksessa, esteellisyydestä päättää määräyksen mukaan valtuusto. Henkilön, jonka esteellisyydestä päätetään, ei ole syytä olla käsittelemässä omaa esteellisyyttään.

Kuntalain 11 §:n 1 mom: Varavaltuutetut: Valtuutetuille valitaan varavaltuutettuja jokaisen kunnallisvaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin valtuutettuja, kuitenkin vähintään kaksi. Yhteislistan ulkopuolella olleen valitsijajhdistyksen ehdokkaana valitulla valtuutetulla ei ole varavaltuutettua.

13 § Kunnanhallituksen edustus valtuuston kokouksessa

Kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan on oltava läsnä valtuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä.

Kunnanhallituksen jäsenillä on läsnäolo-oikeus.

Edellä mainitulla henkilöllä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekemiseen, jollei hän ole samalla valtuutettu.

Perustelut

Määräys vastaa 1976 KunL:n 48 §:n sääntelyä.

14 § Kokouksen johtaminen ja tilapäinen puheenjohtaja

Puheenjohtajan tehtävänä on johtaa asioiden käsittelyä sekä pitää huolta järjestyksestä valtuuston kokouksessa. Puheenjohtaja saa varoituksen annettuaan määrätä poistettavaksi henkilön, joka käyttäytyy sopimattomasti. Jos syntyy epäjärjestys, puheenjohtajan on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

Puheenjohtaja voi tarvittaessa valtuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohtajan kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokoukselle tilapäinen puheenjohtaja.

Perustelut

Kokouksen johtamista ja tilapäistä puheenjohtajaa koskevat määräykset vastaavat 1976 kunnallislain 49 ja 25 a §:n 2 momentin säännöksiä

15 § Nimenhuuto

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Nimenhuudon jälkeen puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko valtuusto laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Perustelut

Kuntalain 58 §:n 1 mom Päätösvaltaisuus: Valtuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmannelta valtuutetuista on läsnä.

16 ' Läsä olevat valtuudet ja varavaltuudet

Läsä oleviksi katsotaan valtuudet ja varavaltuudet, jotka ovat saapuneet kokoukseen eivätkä ole ilmoittaneet siitä poistuvansa tai joita muuten ei ole todettu pois-
sa oleviksi.

Puheenjohtaja voi toimittaa kokouksen kestäessä tai kokoustauon päätyttyä uuden nimenhuudon, jos se läsnä olevien toteamiseksi on tarpeen.

17 ' Asioiden käsittelyjärjestys

Asiat esitellään valtuustolle esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päättä.

Käsittelyn pohjana (pohjaehdotuksena) on kunnanhallituksen ehdotus taikka, milloin tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on valmistellut asian, niiden ehdotus. Jos kunnanhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, pohjaehdotus on muutettu ehdotus. Jos ehdotus on peruutettu, asia on poistettava esityslistalta.

Perustelut

Pykälässä määrätään siitä, mikä ehdotus on valtuustossa käsittelyn pohjana eli ns. pohjaehdotuksena. Yleensä pohjaehdotuksena on kunnanhallituksen ehdotus. Kunnanhallituksen on kuntalain 53 ' :n mukaisesti valmistettava valtuustossa käsiteltävät asiat lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä taikka jotka 71 ' :ssä tarkoitettu tarkastuslautakunta on valmistellut.

Kuntalain 22 ' :n mukaan valtuuston on asetettava keskuudestaan tilapäinen valiokunta valmistelemaan 21 ' :ssä tarkoitettua luottamushenkilön erottamista koskevaa sekä 25 ' :ssä tarkoitettua kunnanjohtajan irtisanomista tai muihin tehtäviin siirtämistä koskevaa asiaa. Valiokunta voidaan asettaa myös lausunnon antamista ja hallinnon tarkastamista varten.

Tarkastuslautakunta valmistelee kunnanhallituksen sijasta tilintarkastusta koskevat asiat valtuustolle. Sen sijaan tilapäisen valiokunnan valmistelu on rinnakkaista kunnanhallituksen valmistelun kanssa. Jos tilapäinen valiokunta on valmistellut asiaa, työjärjestysmääräyksen mukaan pohjaehdotuksena on sen ehdotus.

18 ' Puheenvuorot

Kun asia on esitelty, siitä on varattava tilaisuus keskustella.

Puheenvuoro on pyydettävä selvästi havaittavalla tavalla tai toimittamalla puheenjohtajalle kirjallinen puheenvuoropyyntö.

Puheenvuorot annetaan pyydetyssä järjestyksessä. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa:

1. asian käsittelyn alussa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä;
2. puheenvuoron kunnanhallituksen puheenjohtajalle, kunnanjohtajalle sekä tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtajalle, jos käsitellään asianomaisten toimielinten valmistelemissä asioita; sekä

3. repliikki- ja kannatuspuheenvuoron.

Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita.

Perustelut

Asian esittelyn jälkeen siitä on aina varattava tilaisuus keskustella. Yleensä puheenvuorot on annettava pyydetystä järjestyksessä. Pykälän 3 momentissa määrätään, milloin pyydetystä järjestyksestä voidaan poiketa. Poikkeukset koskevat ryhmäpuheenvuoroja, puheenvuoroja kunnanhallituksen puheenjohtajalle, kunnanjohtajalle sekä tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtajalle, jos käsitellään asianomaisten toimielinten valmistelemia asioita, repliikki- ja kannatuspuheenvuoroja eli lyhyttä edelliseen puheenvuoroon liittyvää huomautusta sekä kannatuspuheenvuoroa. Edellä mainitut poikkeukset ovat puheenjohtajan harkinnassa. Sen sijaan asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro puheenjohtajan on annettava ennen muita puheenvuoroja.

Keskustelu-oikeus on siinä mielessä rajoittamaton, ettei pyydettyjä puheenvuoroja voida evätä.

19 ' **Puheenvuorojen käyttäminen**

Puheenvuoron saaneen on puhuttava paikaltaan tai puhujakorokkeelta.

Puhujan on pysyttävä käsiteltävänä olevassa asiassa. Jos hän siitä poikkeaa, puheenjohtajan on kehotettava häntä palaamaan asiaan. Jos puhuja ei noudata huomautusta, puheenjohtajan on kiellettävä häntä jatkamasta puhettaan.

Perustelut

Kuntalain 32 ' 2 mom: Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden parasta sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Luottamushenkilön tai henkilön, joka on ehdolla muuhun luottamustoimeen kuin valtuutetuksi, on valtuuston tai asianomaisen toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa tai esteellisyytensä arvioinnissa.

20 ' **Pöydällepanoehdotus**

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian asiallisen käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta ja siitä on tehtävä päätös ennen kuin keskustelua itse asiasta jatketaan. Jos ehdotus hyväksytään, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn; jos se hylätään, jatkuu käsittely.

Asia, joka esitetään ensimmäisen kerran valtuustolle eikä esityslistaa ole toimitettu kokouskutsun yhteydessä, pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos vähintään neljäsosa läsnä olevista valtuutetuista sitä pyytää. Muussa tapauksessa asian pöydällepanosta päätetään äänten enemmistöllä.

21 ' **Ehdotukset**

Keskustelun kuluessa tehty ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja julistaa keskustelun päättyneeksi. Tämän jälkeen hänen on esitettävä valtuuston hyväksyttäväksi selostus keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista.

Ehdotusta, jota ei ole kannatettu tai joka on tehty vaihtoehtoisena taikka ehdotusta, joka menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei oteta äänestettäväksi. Pohjaehdotus ja ryhmäpuheenvuorossa tehty ehdotus otetaan kuitenkin äänestettäväksi, vaikka niitä ei olisi kannatettu.

Jollei ole muita äänestyskseen otettavia ehdotuksia kuin pohjaehdotus, puheenjohtajan on julistettava se valtuuston päätökseksi.

22 ' Äänestystapa

Äänestys on toimitettava avoimesti. Jos äänestys on toimitettu muulla tavalla kuin nimenhuudolla tai äänestyskoneella, äänestys on vaadittaessa tai puheenjohtajan katsoessa sen selvyuden vuoksi tarpeelliseksi toimitettava uudelleen nimenhuudolla tai äänestyskoneella.

23 ' Äänestysjärjestys

Jos ehdotuksista on äänestettävä, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen, jota laadittaessa on otettava huomioon, että

1. ensiksi asetetaan äänestettäväksi pohjaehdotuksesta kaksi eniten poikkeavaa ehdotusta. Niistä voittanut asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan, ja näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin jos äänestyskseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan;
2. jos asia koskee määrärahan myöntämistä, asetetaan ensin äänestettäväksi määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä; sekä
3. jos ehdotus on sellainen, että sen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräenemmistön kannatus, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

Perustelut

Äänestysjärjestystä koskeva määräys on laadittu aiempien periaatteiden mukaisesti. Määräyksen sisältöä on kuitenkin voitu yksinkertaistaa sen vuoksi, ettei taloutta koskevia päätöksiä tehdä enää määräenemmistöllä.

Kuntalain 59 ' : Jos toimitella on asiasta yksimielinen tai vastaehdotusta ei ole kannatettu, puheenjohtaja toteaa päätöksen. Muussa tapauksessa puheenjohtaja toteaa ehdotukset, joita ei kannatuksen puuttuessa oteta äänestettäväksi, ja ehdotukset, joista äänestetään. Puheenjohtaja saattaa toimielimen hyväksyttäväksi äänestystavan ja, jos äänestyksiä on toimitettava useampia, äänestysjärjestyksen sekä tekee äänestysesityksen siten, että vastaus jaa tai ei ilmaisee kannanoton ehdotukseen.

Äänestys toimitetaan avoimesti. Päätökseksi tulee ehdotus, joka on saanut eniten ääniä, tai äänen mennessä tasan ehdotus, jota puheenjohtaja on äänestänyt.

Kuntalain 25 §:n 3 mom: Kunnanjohtajan irtisanominen tai siirtäminen muihin tehtäviin. Valtuusto voi irtisanoa kunnanjohtajan, jos hän on menettänyt valtuuston luottamuksen.

Asia tulee vireille kunnanhallituksen esityksestä tai jos vähintään neljäsosa valtuutetuista on tehnyt siitä koskevan aloitteen. Asiaa valmisteltaessa kunnanjohtajalle on ilmoitettava, mihin luottamuksen menetys perustuu, ja varattava hänelle tilaisuus tulla kuulluksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemiseen vaaditaan, että sitä kannattaa kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista. Päätös voidaan panna heti täytäntöön. Samalla kunnanjohtaja voidaan vapauttaa tehtäviensä hoidosta.

24 § Toivomusponsi

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä kunnanhallitukselle osoitettavan toivomusponnen, jonka tulee liittyä käsiteltävänä olevaan asiaan ja joka ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä muuttaa tai laajentaa sitä.

Perustelut

Valtuusto voi päätöksen tehtyään hyväksyä kunnanhallitukselle osoitettavan toivomusponnen, jolla ohjataan valtuuston tekemien päätösten täytäntöönpanoa tai esitetään kunnanhallitukselle pyyntö selvittää ja ehkä valmistella ponnassa tarkoitettu asia valtuuston päätettäväksi. Periaatteessa hyväksytyt ponnet sitovat kunnanhallitusta samalla tavoin kuin muutkin valtuuston päätökset, mutta käytännössä niiden sitovuus ja velvoittavuus kuitenkin mielletään usein toivomukseksi, minkä vuoksi ponnat kutsutaan yleisesti toivomusponneiksi. Ponsi ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä muuttaa tai laajentaa sitä.

IV LUKU

VAALIT

25 § Yleiset määräykset

Milloin vaali toimitetaan suljetuin lipuin, äänestyslipun on oltava kokoon taitettu niin, ettei sen sisältö ole näkyvässä. Äänestyslipussa ei saa olla asiattomia merkintöjä.

Äänestysliput annetaan valtuuston puheenjohtajalle nimenhuudon määräämässä järjestyksessä.

Ääniä voidaan antaa jokaiselle vaalissa kysymykseen tulevalle ehdokkaalle, vaikkei häntä olisi keskustelussa ehdotettu tai kannatettu.

Perustelut

Vaaleja koskevat määräykset vastaavat aiempien työjärjestysmallien määräyksiä. Määräykset koskevat lähinnä suhteellisen vaalin toimittamista valtuustossa.

Kuntalain 60 §: Vaalissa tulevat valituiksi se tai ne, jotka ovat saaneet eniten ääniä.

Luottamushenkilöiden vaali toimitetaan suhteellisena, jos sitä vaatii läsnä olevista toimielimen jäsenistä vähintään määrä, joka saadaan jakamalla läsnä olevien lukumäärä valittavien lukumäärällä liittäen yhdellä. Jos osamääräksi tulee murtoluku, se korotetaan lähinnä ylempään kokonaislukuun.

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdokkaat on hyväksyttävä ennen vaalia ja ehdokkaana tulee olla sekä varsinainen jäsen että tä-

män varajäsen. Jos varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia, valituiksi tulevat varsinaisiksi jäseniksi valittujen jälkeen seuraavaksi eniten ääniä tai korkeimmat vertausluvut saaneet ehdokkaat.

Suhteellista vaalia toimitettaessa on noudatettava soveltuvin osin, mitä kunnallisvaaleista säädetään. Lisäksi valtuusto voi antaa määräyksiä vaalin toimittamisesta. Suhteellinen vaali ja vaadittaessa myös enemmistövaali on toimitettava suljetuin lipuin. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

26 ' Vaalitoimituksen avustajat

Toimitettaessa enemmistövaali suljetuin lipuin, kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat samalla ääntenlaskijoina ja avustavat muutenkin vaalitoimituksessa, jollei valtuusto toisin päättä.

SUHTEELLINEN VAALI

27 ' Valtuuston vaalilautakunta

Valtuusto valitsee toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan. Lautakunnassa on kolme (3) jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Valtuusto valitsee jäseniksi valituista lautakunnan puheenjohtajan ja yhden varapuheenjohtajan.

Lautakunnan sihteerinä toimii valtuuston pöytäkirjanpitäjä, jollei valtuusto toisin päättä.

28 ' Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto

Valtuusto määrää ajankohdan, milloin ehdokaslistat on viimeistään annettava valtuuston puheenjohtajalle sekä milloin vaalitoimituksen nimenhuuto aloitetaan.

29 ' Ehdokaslistojen laatiminen

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan nimi kuin vaalissa on valittava jäseniä ja varajäseniä.

Ehdokaslistan otsikossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Ehdokaslista on vähintään kahden valtuutetun allekirjoitettava. Ensimmäinen allekirjoittaja toimii listan asiamiehenä, antaa sen valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu tekemään siihen 30 ' :ssä tarkoitetut oikaisut.

30 ' Ehdokaslistojen tarkistus ja oikaiseminen

Kun ehdokaslistojen antamisen määräaika on päättynyt, valtuuston puheenjohtaja antaa ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka tarkastaa, ovatko ne asianmukaisesti laaditut. Jos listassa on virheellisyys, annetaan asiamiehelle tilaisuus sen korjaamiseen vaalilautakunnan asettamassa määräajassa.

Jos sama henkilö on asiamiehen toimittaman ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana kahdella tai useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

31 ' Ehdokaslistojen yhdistelmä

Sitten kun edellä 29 ' :ssä mainittuja oikaisuja varten varattu määräaika on päättynyt, vaalilautakunta laatii hyväksytyistä ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle ehdokaslistalle merkitään järjestysnumero.

Ehdokaslistojen yhdistelmä on pantava ennen vaalitoimituksen nimenhuudon alkamista valtuuston istuntohuoneeseen nähtäväksi ja valtuustolle julkiluettava.

32 ' Vaalitoimitus

Kunkin valtuutetun on nimenhuudon määräämässä järjestyksessä annettava valtuuston puheenjohtajalle äänestyslippu, johon hän on merkinnyt äänestämänsä ehdokaslistan numeron.

33 ' Vaalin tuloksen toteaminen ja äänestyslippujen säilyttäminen

Nimenhuudon päätyttyä valtuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput vaalilautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyyden sekä laskee ja toteaa vaalin tuloksen noudattaen soveltuvin osin, mitä kunnallisvaaleista säädetään.

Vaalilautakunta antaa vaalin tuloksesta kirjallisen ilmoituksen valtuuston puheenjohtajalle, joka ilmoittaa vaalin tuloksen valtuustolle.

Vaalissa annetut äänestysliput on säilytettävä, kunnes päätös vaalissa, jossa niitä on käytetty, on saanut lainvoiman. Sama koskee arvonnassa käytettyjä lippuja. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, ne on säilytettävä suljetussa päällyksessä.

V LUKU

PÖYTÄKIRJA

34 ' Pöytäkirja

Valtuuston pöytäkirjasta noudatetaan soveltuvin osin, mitä pöytäkirjasta hallintosäännössä määrätään.

Perustelut

Kuntalain 61 ' Eriävä mielipide: Päätöksentekoon osallistuneella, jos hän on tehnyt vastaehdotuksen tai äänestänyt päätöstä vastaan, sekä asian esittelijällä, jos päätös poikkeaa päätösehdotuksesta, on oikeus ilmoittaa päätöksestä eriävä mielipide. Ilmoitus on tehtävä heti, kun päätös on tehty. Ennen pöytäkirjan tarkastamista esitetyt kirjalliset perustelut liitetään pöytäkirjaan.

Päätöstä vastaan äänestänyt tai eriävän mielipiteen ilmoittanut ei ole vastuussa päätöksestä. Esittelijä on vastuussa hänen esittelystään tehdystä päätöksestä, jollei hän ole ilmoittanut eriävää mielipidettä.

Kuntalain 62 ' Pöytäkirja: Toimielimen kokouksesta pidetään pöytäkirjaa.

Luottamushenkilön ja viranhaltijan päätöksistä pidetään pöytäkirjaa, jollei se päätöksen luonteen johdosta ole tarpeetonta.

Kuntalain 63 ' Pöytäkirjan nähtävänä pitäminen: Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen ja valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen yleisesti nähtävänä siten kuin siitä on ennakoita ilmoitettu. Muun viranomaisen pöytäkirja pidetään vastaavasti yleisesti nähtävänä, jos asianomainen viranomais katsoo sen tarpeelliseksi.

35 ' Pöytäkirjan tarkastus

Valtuuston pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla tähän tehtävään valittua valtuutettua, jollei valtuusto jonkin asian kohdalla toisin päättä.

Voimaantulo

Tämä johtosääntö tulee voimaan 01.01.1997.

Tällä säännöllä kumotaan kunnanvaltuuston 15.04.1977 hyväksymä kunnanvaltuuston työjärjestys.